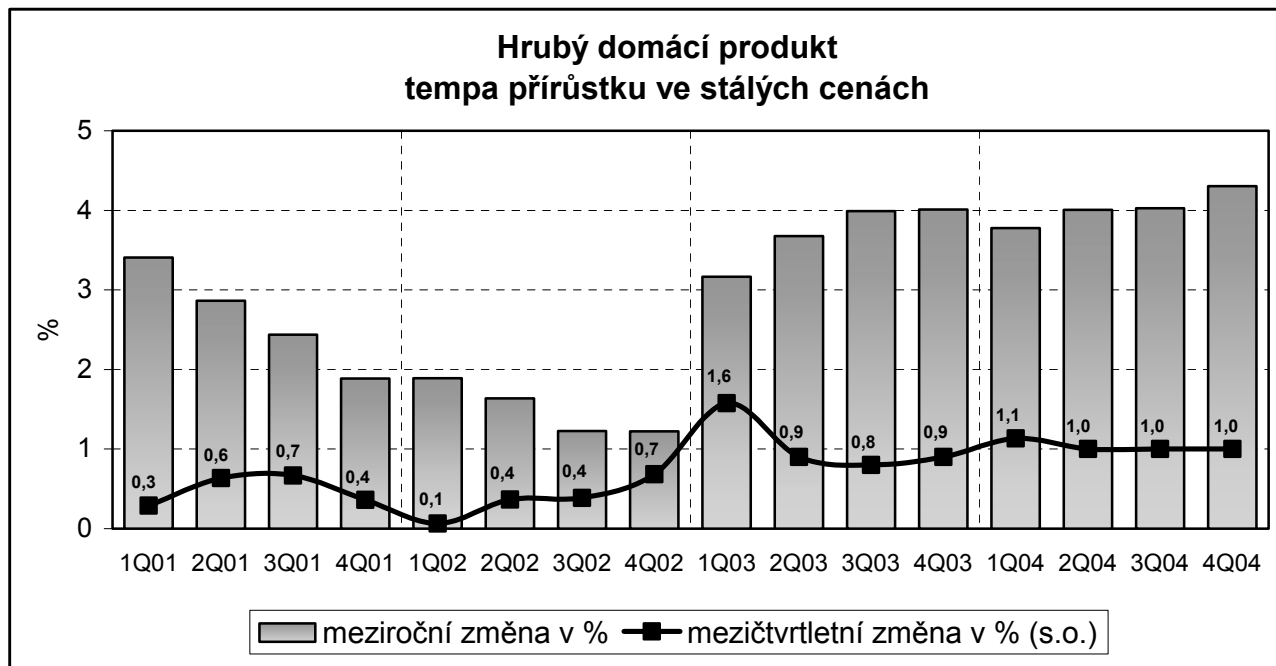

II. VÝVOJ MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELŮ

A. Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt vzrostl v roce 2004 podle předběžného odhadu meziročně reálně (v průměrných cenách předchozího roku) o 4,0 %. Toto tempo se ve srovnání s rokem 2003 zrychlilo o 0,3 procentního bodu. Nejvyšší růst byl odhadnut za čtvrté čtvrtletí (+4,3 %), nejnižší za první (+3,8 %). Růst potvrzují i mezičtvrtletní tempa přírůstku HDP odvozená ze sezónně očištěných údajů (+1,1 % v 1. čtvrtletí a shodný růst +1,0 % ve 2., 3. i 4. čtvrtletí). Mezičtvrtletní růst trvá již 25 čtvrtletí, mezičtvrtletní pokles se naposledy projevil ve 3. čtvrtletí 1998 (-0,2 %).

V běžných cenách se HDP vytvořený v roce 2004 zvýšil meziročně o 200,3 mld. Kč (+ 7,9 %) na 2 751,1 mld. Kč. Toto tempo je podstatně vyšší, než bylo v roce 2003 (+ 5,6 %). Podíl soukromých subjektů (včetně jednotek pod zahraniční kontrolou) na tvorbě hrubé přidané hodnoty v roce 2004 dosáhl 79,4 %; vzhledem k roku 2003 se zvýšil o 0,2 p.b.

Vývoj produkčních, vývozních, dovozních i spotřebitelských **cen** byl v roce 2004 poznamenán řadou někdy protichůdně působících tendencí (k významným patřily změny směnného kurzu koruny vůči hlavním měnám a také vývoj cen komodit, především ropy a hutních výrobků, na světových trzích). To se odrazilo v meziročním zvýšení úhrnné cenové hladiny (deflátoru HDP) o 3,7 %. (Meziroční deflátor HDP dosáhl v roce 2003 hodnoty 101,9 %.)

HDP a jeho výdajová struktura v roce 2004

	Běžné ceny	Průměrné ceny předchozího roku	Ceny roku 1995 (řetězené)	Meziroční index ze stálých cen
	v mil. Kč	v mil. Kč	v mil. Kč	v %
Hrubý domácí produkt v kupních cenách	2 751 075	2 653 575	1 771 673	104,0
Výdaje domácností na konečnou spotřebu	1 349 269	1 313 631	939 419	102,4
Výdaje neziskových institucí na konečnou spotřebu	17 230	16 692	10 924	111,1
Výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu	628 587	592 945	374 851	96,8
Tvorba hrubého fixního kapitálu	747 067	739 451	600 320	109,1
Změna zásob (včetně bilančních rozdílů)	18 588	19 365	19 257	x
Čisté pořízení cenností	189	192	103	103,8
Vývoz zboží a služeb	1 962 125	1 922 907	1 706 088	120,9
Dovoz zboží a služeb	1 971 980	1 951 608	1 943 747	118,5
Bilance zahraničního obchodu (zboží a služby)	-9 855	-28 701	x	x

V průběhu roku 2004 se zcela změnila dosavadní **kvalita růstu HDP**. Od 2. čtvrtletí 2001 do 2. čtvrtletí 2003 byl růst HDP vyvolán především růstem výdajů domácností na konečnou spotřebu. Ve všech čtvrtletích roku 2004 převažuje růst tvorby hrubého fixního kapitálu nad růstem výdajů domácností na konečnou spotřebu (za rok o 6,7 procentního bodu), který je nižší než růst HDP (za rok o 1,6 p.b.).

Vývoj jednotlivých **výdajových složek** (meziročně, ve stálých cenách předchozího roku, pokud není uvedeno jinak) v roce 2004 :

- Výdaje **domácností** na konečnou spotřebu se zvýšily o 2,4 %, což představuje zhruba poloviční tempo přírůstku než v roce 2003 (+4,9 %). V jednotlivých čtvrtletích 2004 toto tempo neustále klesalo (+3,3 %, +2,5 %, +2,0 % a 1,9 % meziročně). V běžných cenách vydaly domácnosti na konečnou spotřebu o 66,1 mld. Kč (+ 5,2%) více než v roce 2003. Podíl výdajů domácností na HDP v běžných cenách poklesl z 50,3 % v roce 2003 na 49,0 %.
- Výdaje institucí zahrnovaných do **sektoru vládních institucí** poklesly v roce 2004 reálně o 3,2 %, především vlivem úspor na materiálu, službách, opravách a údržbě. Nejvyšší pokles nastal ve 4. čtvrtletí, a to o 5,8 %.
- Výdaje **neziskových institucí** rostly reálně ve výdajích na konečnou spotřebu nejrychleji (+ 11,1 %), takže zde nedošlo k poklesu tempa ve srovnání s vývojem v roce 2003 (+ 3,5 %).
- **Výdaje na konečnou spotřebu celkem** mimořádně vykázaly nižší tempo růstu (+ 0,7 %) než HDP, nejsou tedy hlavním činitelem růstu. Podíl celkových výdajů na konečnou spotřebu v běžných cenách poklesl meziročně ze 74,9 % v roce 2003 na 72,5 %.
- Hlavním iniciátorem růstu je tvorba **hrubého fixního kapitálu**, která se zvýšila v roce 2004 meziročně o 9,1 %. Růst výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu se tak zrychluje po růstu v roce 2002 o 3,4 % a v roce 2003 o 4,8 %. Tempa v prvních třech čtvrtletích převýšila meziroční růst 9 % (nejvyšší bylo v 1. čtvrtletí: + 9,9 %). Ve 4. čtvrtletí však tento růst zpomalil na 7,5 %, což je v souladu se zpomalením růstu dovozu strojů a dopravních prostředků.
- Stejně jako v roce 2003 vzrostly také **zásoby** – letos o 19,3 mld. Kč, zatímco v roce 2003 o 17,8 mld. Kč (ve stálých cenách roku 1995). Z porovnání meziroční změny zásob v jednotlivých čtvrtletích roku 2004 (+2,6 mld. Kč, +3,6 mld. Kč, -0,2 mld. Kč a -4,6 mld. Kč) vyplývá podobnost mezi vývojem akumulace do zásob v roce 2003 pouze ve 2. čtvrtletí (+ 2,1 mld. Kč) a ve 4. čtvrtletí (-4,1 mld. Kč). V běžných cenách byl vývoj zásob podobnější: v roce 2004 růst o 18,6 mld. Kč, v roce 2003 o 18,0 mld. Kč, v prvních třech čtvrtletích přírůstek zásob, největší ve druhém čtvrtletí, a shodný pokles zásob ve 4. čtvrtletí.
- Celkovou **bilanci zahraničního obchodu** se zbožím a službami ovlivnil dynamický vývoj obou jejích složek – vývoz v běžných cenách byl proti roku 2003 vyšší o 371,6 mld. Kč (+23,4 %), dovoz o 325,3 mld. Kč (+19,8 %). Pozitivní vývoj zahraničního obchodu, ve kterém rychlejší růst celkového vývozu v reálném vyjádření (+ 20,9 %) než dovozu (+ 18,5 %) přispěl ke zlepšení salda obchodu zbožím a službami, poprvé po několika letech stimuloval v roce 2004 ekonomický růst. Výrazně kladná meziroční změna tohoto salda o 46,3 mld. Kč (v běžných cenách) totiž zvrátila dříve negativní příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP na vliv pozitivní.

Z jednotlivých **odvětví** se v roce 2004 nejvíce dařilo průmyslu s meziročním růstem hrubé přidané hodnoty reálně o 6,7 % (z toho zpracovatelskému o +7,3 %). Na úrovni sekcí OKEČ však nejvyšší meziroční tempo přírůstku zaznamenalo rybolov (244,1 %) a peněžnictví a pojišťovnictví (+ 24,0 %), jde však o odvětví s poměrně nízkým podílem na celkovém objemu hrubé přidané hodnoty. Dále rostla hrubá přidaná hodnota vytvořená v dopravě a spojích (+3,6 %), a obchodu (+3,1 %). Pod úrovní roku 2003 zůstalo stavebnictví (-1,5 %), pohostinství (-1,2 %) a školství (-6,6 %).

HPH a její odvětvová struktura v roce 2004

	Běžné ceny	Průměrné ceny předchozího roku	Ceny roku 1995 (řetězené)	Meziroční index ze stálých cen
	v mil. Kč	v mil. Kč	v mil. Kč	v %
Hrubá přidaná hodnota v základních cenách (včetně FISIM)	2 511 573	2 440 991	1 639 192	103,6
Zemědělství, lesnictví, rybolov	68 797	67 110	72 670	102,3
Průmysl	803 919	793 851	585 489	106,7
Stavebnictví	156 305	152 522	72 578	98,5
Obchod, pohostinství, doprava	612 222	597 018	414 996	103,0
Peněžnictví, komerční služby	459 338	443 633	298 326	105,4
Ostatní služby	410 992	386 857	207 565	98,9

B. Rozdělení a užití důchodů v sektoru domácností⁵

Běžné příjmy sektoru domácností dosáhly v roce 2004 částky 2 137,4 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2003 se zvýšily o 100,6 mld. Kč, tj. o 4,9 %.

Nejvýznamnější příjmová položka - **náhrady zaměstnancům**, která tvoří 54,9 % běžných příjmů domácností (také v následujících případech je struktura počítána z běžných příjmů upravených o změny podílu domácností na rezervách penzijních fondů), vzrostla o 62,0 mld. Kč, tj. o 5,5 %; úhrn mezd byl vyšší o 5,0 %.

Úhrn **hrubého smíšeného důchodu a provozního přebytku** vzrostl o 20,8 mld. Kč, tj. o 4,9 %.

Sociální příjmy, které tvoří 15,6 % běžných příjmů domácností, vzrostly o 12,6 mld. Kč. Příjmy z důchodového pojištění vzrostly o 8,7 mld. Kč, tj. o 3,8 % a podpora v nezaměstnanosti ve výši 7,0 mld. Kč vzrostla o 1,2 %, dávky státní sociální podpory byly o 0,9 mld. Kč větší. Nárůst ostatních dávek a sociálních výpomocí ze sociálního zabezpečení o 7,3 mld. Kč byl ovlivněn výplatou jednorázového sociálního příspěvku důchodcům a dětem ve 2. čtvrtletí 2004. Dávky nemocenského pojištění poklesly o 4,4 mld. Kč, tj. o 11,9 %.

Příjmy domácností z **důchodů z vlastnictví** se v roce 2004 zvýšily o 8,2 mld. Kč, tj. o 10,8 %. Rozdělované důchody společností vzrostly o 0,9 mld. Kč, důchod z vlastnictví přisuzovaný pojištěncům se zvýšil o 7,0 mld. Kč, příjmy z úroků meziročně vzrostly o 0,3 mld. Kč. **Ostatní běžné příjmové transfery** poklesly o 3,0 mld. Kč.

Běžné výdaje sektoru domácností se v roce 2004 meziročně zvýšily o 41,9 mld. Kč, tj. o 6,5 %. Sociální příspěvky zahrnující povinné i dobrovolné platby zaměstnavatelů, kteří platí pojistné za své zaměstnance, zaměstnanců a samoplátců vzrostly o 32,2 mld. Kč, tj. o 8,0 %. Nárůst sociálních příspěvků placených osobami samostatně výdělečně činnými o 24,1 % souvisí s novou zákonnou úpravou vyměřovacího základu. Běžné daně a poplatky vzrostly ve srovnání s rokem 2003 o 7,5 mld. Kč, tj. o 6,0 %. Výdajové úroky vzrostly o 3,7 mld. Kč. Ostatní běžné výdajové transfery poklesly o 1,0 mld. Kč.

Hrubý disponibilní důchod sektoru domácností dosáhl 1 446,5 mld. Kč a v porovnání s rokem 2003 vzrostl o 4,2 %. Tvorbu hrubého disponibilního důchodu ovlivnil růst prvotních důchodů a pokles čistých důchodů z přerozdělení (saldo příjmů a výdajů důchodů domácností z přerozdělení očištěné o sociální příspěvky zaměstnavatelů); ve sledovaném období se podíl důchodů z práce zvýšil o 0,5 bodu, zatímco podíl důchodů z přerozdělení poklesl o 0,8 bodu. Disponibilní důchod rostl o 1,0 procentní bod pomaleji než nominálně výdaje na konečnou spotřebu.

V roce 2004 vydaly domácnosti z běžných příjmů 62,7 % na konečnou spotřebu, 32,1 % na běžné výdaje a 5,2 % tvořily hrubé úspory. **Výdaje na individuální spotřebu domácností** v běžných cenách meziročně vzrostly o 66,1 mld. Kč, tj. o 5,2 %.

Hrubé úspory dosáhly výše 112,6 mld. Kč a klesly o 5,4 mld. Kč, tj. o 4,6 %. Míra hrubých úspor, vyjádřená podílem hrubých úspor na disponibilním důchodu, činila 7,79 % a pokračovala v poklesu.

Míra hrubých úspor

v %

	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí	Rok
2000	9,71	10,12	6,98	8,38	8,77
2001	8,31	8,30	5,99	9,13	7,93
2002	8,50	10,10	8,95	11,83	9,90
2003	8,55	8,52	6,91	9,97	8,51
2004	7,65	8,20	6,18	9,07	7,79

⁵ Indexy v této kapitole jsou v běžných cenách